

La Participació dels Ciutadans en les Institucions de la Unió Europea

2015/2016

Codi: 102257

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Cristina Blasi Casagran

Correu electrònic: Cristina.Blasí@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Per a un bon seguiment del curs és convenient tenir coneixements previs específics de Dret de la Unió Europea.

Objectius

- Conèixer i analitzar els drets polítics lligats a la ciutadania europea.
- Millorar la comprensió del Dret de la Unió Europea tenint plenament present el principi democràtic reconegut per la jurisprudència del Tribunal de Justícia
- Analitzar l'arquitectura institucional de l'Unió Europea i les dinàmiques interinstitucionals des de la perspectiva de la legitimitat democràtica i les seves concrecions jurídiques
- Comprendre les vies de comunicació entre ciutadans, organitzacions de la societat civil, representacions d'interessos, i les institucions de la Unió Europea, des de una perspectiva jurídica.

Competències

- Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
- Demostrar que es comprèn el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la necessària visió interdisciplinària dels problemes jurídics.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Identificar, valorar i posar en pràctica els canvis en la jurisprudència.
- Incorporar els mecanismes necessaris per conèixer, valorar i aplicar les reformes legislatives així com per seguir els canvis que es produeixen en una determinada matèria.
- Memoritzar i utilitzar la terminologia jurídica
- Reconèixer i resoldre problemes.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor
- Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar una visió interdisciplinària i integrada dels problemes jurídics en l'entorn internacional.
2. Buscar, interpretar i aplicar les normes jurídiques pròpies del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
3. Construir un raonament o discurs jurídic en l'àmbit del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
4. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
5. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
6. Identificar i conèixer els continguts bàsics de cada una de les especialitats indicades.
7. Identificar i valorar els canvis i l'evolució de la jurisprudència en un context de pluralitat d'ordenaments.
8. Memoritzar i utilitzar la terminologia pròpia del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
9. Reconèixer i resoldre problemes.
10. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
11. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
12. Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.
13. Valorar els canvis i les reformes legislatives en un context de pluralitat d'ordenaments.

Continguts

Tema 1.- El concepte i ciutadania europea

Els orígens de la ciutadania europea.- Bases jurídiques en els Tractats i dret derivat.- Desenvolupament del concepte de ciutadania europea.- La protecció dels ciutadans fora de la Unió Europea.- Drets de circulació i residència.- Casos de nacionalitat múltiple.- Casos d'expulsió d'un ciutadà de la Unió Europea.- Drets dels nacionals de tercers estats.- El principi de no-discriminació.

Primera part: la democràcia representativa

Tema 2.- Drets polítics pels ciutadans de la Unió Europea

El procediment electoral.- Els drets electorals dels ciutadans europeus.- La participació a les eleccions europees.- Euroescepticisme.- Sistemes electorals a nivell nacional.

Tema 3.- Els poders del Parlament Europeu (I)

El Parlament com legislador: la codecisió amb el Consell, la iniciativa legislativa i el control dels actes no legislatius.-Els poders del Parlament en matèria pressupostària i financera.- El Parlament i la Unió Econòmica i Monetària.

Tema 4.- Els poders del Parlament Europeu (II)

La participació als nomenaments dels membres de les altres Institucions.- El control parlamentari.- La implicació a les relacions exteriors de la Unió i les Assemblees ACP/UE, Euromed i Eurolat.

Tema 5.- Els diputats europeus i les associacions polítiques

Administració del Parlament Europeu.- Els diputats: l'estatut europeu i el rol dels diputats individuals.- Els grups parlamentaris: l'afinitat política i el paper a la vida parlamentària.- Els partits polítics europeus: situació actual i evolució.- Les comissions parlamentàries.

Tema 6.- El rol dels Parlaments dels Estats membres

La participació dels Parlaments estatals a les modificacions dels Tractats bàsics de la Unió Europea.- La consulta dels parlaments estatals i subestatals sobre el respecte del principi de la subsidiarietat.- La cooperació entre el Parlament europeu i els parlaments dels Estats membres.

Segona part: la democràcia directa i la democràcia participativa

Tema 7.- Els referèndums sobre qüestions de la Unió Europea

Els referèndums vinculats a les ampliacions de la Unió Europea.- Els referèndums als Estats membres amb ocasió dels canvis als Tractats fundacionals.- La qüestió dels referèndums a escala europea.

Tema 8.- La iniciativa ciutadana en el Tractat de Lisboa

El dret de les ciutadanes i dels ciutadans de demanar una nova legislació .- procediment aplicable.- condicions de fons.

Tema 9.- La participació de la societat civil

El Comitè Econòmic i Social.- La participació de la societat civil a les Convencions europees.- L'expressió de la voluntat dels ciutadans i la representació d'interessos.

Tema 10.- Les peticions i les reclamacions de les ciutadanes i dels ciutadans

El dret de petició a la pràctica del Parlament.- El Síndic de Greuges europeu i la xarxa de síndics estatals i subestatals de la UE.- Les queixes davant de la Comissió Europea: els drets dels ciutadans i la discrecionalitat de la Comissió.- La qüestió de les llengües oficials i l'ús oficial d'altres llengües: especial referència al català.

Tema 11.- El principi de l'apertura

L'accés als documents de les Institucions i dels òrgans de la UE.- La publicitat de les reunions de les Institucions.- La claredat de les reglamentacions europees.

Metodologia

Hores ECTS

Dirigides

Classes teòriques 30 1'2

Classes pràctiques 15 0'6

Supervisades

Tutories 2 0'08

Autònomes

(103)

Estudi 30 1'2

Lectura textos 22 0'88

Lectura manuals 22 0'88

Preparació i redacció

Treballs 22 0'88

Recerca de

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes pràctiques	15	0,6	1, 2, 3, 5, 9
classes teòriques	30	1,2	2, 3, 6, 8, 13
Recerca de documentació	7	0,28	11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	2	0,08	1, 3, 7, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	30	1,2	6, 8, 11
Lectura manuals	22	0,88	2, 6, 7, 8, 13
lectura textos	22	0,88	2, 7, 13
Preparació i redacció de treballs	22	0,88	1, 3, 4, 5, 10

Avaluació

L'avaluació final serà el resultat de combinar l'avaluació continuada amb l'examen final. La nota final serà el resultat de combinar la nota del examen (70%) amb la de l'avaluació continuada (30%). La nota de la part d'avaluació continuada serà el resultat de combinar la nota de presència (10%) amb la nota dels dos treballs previstos (10% cadascun).

Reavaluació: Els alumnes que no superin l'assignatura segons el mètode indicat, però que hagin obtingut com a mínim un 3 (sobre 10) podran presentar-se a la reavaluació, que consistirà en un altre examen. Els alumnes que per raons justificades no hagin pogut entregar un dels treballs (no els dos) a la data prevista podran recuperar-ho mitjançant un exercici a classe. Les disposicions relatives a la reavaluació són d'aplicació i interpretació estrictes..

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	70%	0	0	6, 8
Pràctiques	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 7, 10, 13
Presència	10%	0	0	1, 2, 6, 7, 8, 13

Bibliografia

A.- Textos

Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento y otros actos básicos de la Unión Europea, Tecnos, Madrid, 17ª ed., 2012

B.- Manuals

MANGAS MARTÍN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D.J.: *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, Tecnos, Madrid, 7ª ed. 2012

C.- Articles i contribucions a llibres col·lectius

KRUMA K. "EU Citizenship, Nationality and Migrant Status: An Ongoing Challenge", *Martinus Nijhoff Publishers* (2013).

GARZÓN CLARIANA, G.: "Introducción", G. Garzón Clariana (ed.): *Ciudadanía europea y democracia - La reforma del acta electoral y de los partidos políticos europeos/European citizenship and democracy - The Reform of the electoral act and of European political parties/Ciudadania europea i democràcia - La reforma de l'acta electoral i dels partits polítics europeus*, ed. Marcial Pons, Madrid 2012, p. 23 a 27.

DIAMADOUROUROS, N. "The European Ombudsmann. Origins, Establishment, Evolution", *EU Direct* (2005).

GARZÓN CLARIANA, G.: "El control parlamentario del ejecutivo en la Unión Europea" F. Pau i Vall (coord.): *El control del Gobierno en democracia*, Madrid, Tecnos, 2013, p. 19-40.

GARZÓN CLARIANA, G.: "Les droits politiques des citoyens de l'Europe: les vingt premières années", *ERA Forum* (2013) p. 545-567.

PRIESTLEY, J. *European Political Parties: the Missing Link*, 2010, www.notre-europe.eu.